

Kvalitetsredovisning för Skarpnäcks Fria skola

Läsåret
2008-2009

En beskrivning av kvalitéer på Skarpnäcks Fria skola, reflektioner kring förbättringar och nya målsättningar inför nästa läsår.

**Att realisera
läroplanens
mål i samspel
med elever
och föräldrar**

Innehållsförteckning;

Grundfakta om skolan		sid. 3
Arbetet i verksamheten	<i>Vision och övergripande mål</i>	sid. 4
	<i>Delaktighet och samarbete</i>	
	<i>En skola för alla barn</i>	
	<i>Kommunikation, förhållningsätt – NVC</i>	
	<i>Behov av reflektion</i>	
	<i>Ömsesidig respekt i ord och handling</i>	
	<i>En levande skola</i>	
	<i>Uteverksamhet – friluftsliv</i>	
Förutsättningar för verksamhetens måluppfyllelse		sid. 10
Underlag och rutiner för att ta fram kvalitetsredovisningen		sid. 11
Åtgärder enligt föregående kvalitetsredovisning		sid. 11
Resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål		sid. 11
Resultat och måluppfyllelse av verksamheten som helhet		sid.12
Åtgärder för förbättring		sid. 14
Beslut och ansvarig för kvalitetsredovisningen		sid.14

Grundfakta om skolan

Skarpnäcks Fria Skola startade ht 1998 och drivs som personal- och föräldrakooperativ. Den startade på initiativ av en föräldragrupp som ville vara med och påverka och engagera sig i sina barn skolgång. De var missnöjda med hur deras barn blev bemötta i skolan och oroade sig för hur barnen redan i ettan tappade lusten att lära. De ville ha en skola som efterlevde läroplanens värdegrundsdelen, med upplevelsebaserad undervisning och inriktning på natur och miljö. En skola där den utlovade helhetssynen kring kunskap och demokratisk fostran märktes i praktiken.

Pedagoger anställdes och vi antog utmaningen att skapa en skola tillsammans med föräldrarna. Det blev en liten personal- och föräldrakooperativ grundskola. Vi startade med 24 elever och har sedan dess vuxit. Idag har vi 84 barn från förskoleklass till och med årskurs 9.

För att kunna lära och leva de demokratiska värderingarna i skolan behövs grundläggande kunskaper i kommunikation och konflikthantering. Lärarutbildningarna är ofta bristfälliga på detta område. Vi hämtade därför redan från början inspiration och kunskap från Nonviolent Communication (NVC) som ett stöd för vår samverkan kring värderingar och förhållningssätt. Med NVC har vi ett redskap för att kunna uttrycka respekt för sig själv och andra och att kunna hantera de konflikter som uppstår i skolans vardag. NVC hjälper oss att få språket att stämma med de värderingar vi vill efterleva. Text att som pedagoger vara självklara auktoriteter utan att behöva använda tvång, krav, eller hot om straff.

Vi började med att formulera en gemensam vision. Den kom att handla om att ta barnens behov på allvar, att skapa goda grundförutsättningar för ett kreativt och berikande inlärningsklimat.

Vi ville lyfta fram, det pedagoger vet, att när man är delaktig och känner sig trygg är det lättare att lära sig nytt. Och om man känner sig trygg, accepterad och motiverad så lär man sig ofta mycket snabbt. Så att skapa ett tryggt arbetsklimat, både miljömässigt och i våra relationer har varit en av våra stora satsningar. Vi pratade om att lägga lika mycket vikt vid läroplanens värdegrundsdelen som vid kunskapsmålen, vilket blivit till en ledstjärna för vårt integrerade arbetssätt. Vi satte också som mål att eleverna skulle vara lika entusiastiska och sugna på att lära sig nytt när de lämnade skolan som när de kom den första skoldagen i förskoleklassen.

Eleverna på skolan bor i huvudsak i Skarpnäck och Bagarmossen. Vi har också några elever från Tyresö kommun och Huddinge kommun. Skarpnäcks Fria Skola ligger i Skarpnäck. Lokalen är anpassad till verksamheten och är stor och ljus. Bredvid huset finns ett mindre område med gräsmatta och skog där eleverna tillbringar sina raster. En lekplats är under ombyggnad, något vi verkligen hoppas ska bli klart under hösten 2009. Inköp av utrustning är gjorda och nu ska allt bara sättas upp, detta har två föräldrar på skolan till uppgift att ta tag i. De äldre eleverna till Skarpnäcks sportfält som ligger alldeles intill med stora fotbollsplaner och ytor för lek i många former.

Skolan har för sin uteverksamhet tillgång till en stuga i Orhem, belägen ca 3 km från skolan. Stugan är utrustad med material för friluftsliv och naturstudier. För idrottsundervisningen hyr vi Skarpnäckkyrkans idrottshall. För träslöjd hyr vi in oss i närliggande skola. Vi besöker regelbundet

Skarpnäcks bibliotek.

Kontaktpersoner på skolan:

Sanna Fålbäck, Ordförande tel. 08-93 32 34

Martin Söderström, Rektor tel. 08- 6048940, info@skarpnacksfriaskola.com

Arbetet i verksamheten

Vision och övergripande mål

Skolverksamhetens mål finns formulerade i skollagen och nationella läroplaner (LPO-94), i kommunens skolplan och i skolans arbetsplan.

Vi arbetar mot vår vision (se bilaga 1) med vår lokala arbetsplan som stöd. Vi lägger stor vikt vid läroplanens värdegrundsmål och har formulerat dem för oss under rubrikerna ”Delaktighet och samarbete”, ”Värderingar och förhållningssätt” i visionen.

Delaktighet och samarbete

Vi har velat skapa en skola med strukturer som stödjer delaktighet och samarbete. Där föräldrar är medaktörer på jämlika villkor och är med i en dialog kring hur skolan byggs upp och drivs. I pedagoggruppen ska alla känna sig jämlika, ansvariga och ha medinflytande. Vi har även velat att eleverna ska vara delaktiga i så stor utsträckning som möjligt. Vi vill att eleverna upplever att detta är deras skola. Vad de tycker och vill har betydelse för oss vuxna. De ska vara medskapare i skolan. Hur förverkligar man då detta så att det inte bara blir vackra ord?

Vi har byggt en organisation (ekonomisk förening) med föräldrar och pedagoger i styrelsen som gemensamt fattar viktiga ramar så som budget, verksamhetsplan etc. Det praktiska arbetet på skolan fördelas mellan föräldrar och pedagoger och i viss utsträckning barn. Föräldrar är med och driver skolan. De har olika arbetsgrupper med olika ansvar så som; städning, rekrytering, information, vaktmästeri och personalansvar. Deras arbete möjliggör större pedagogtäthet i barngrupperna. Det visar också barnen i praktisk handling att detta är **vår** skola, att alla vuxna tycker den är viktig.

Inom pedagoggruppen skapar vi en möteskultur där agendan är öppen och alla kan ta upp frågor de vill diskutera. Vi möts varje vecka alla pedagoger tillsammans 3 h för att utvärdera, planera och ta gemensamma beslut. Vi har från början medvetet avstått ifrån att ha en ledarfunktion (rektor) på skolan där allt ansvar riskerar att centreras. Vi vill betona delat ansvar och likvärdighet. I takt med att skolan vuxit har detta behov förändrats. Nu förenklar det för oss, både praktiskt och tidsmässigt, att ha en person som ansvarar mer för pedagogisk utveckling, en för ekonomin och en för varje arbetslag. De gemensamma sysslorna på skolan som rastvakt, öppning och eftermiddagsverksamhet fördelas i möjligaste mån på alla pedagoger.

När det gäller elevernas delaktighet så är det något vi arbetar medvetet och systematiskt med från att de är sex år och börjar på skolan. Vi tränar dem att göra val i den takt de är mogna för detta och bjuder in dem till att ha synpunkter och idéer. Mycket sker i dagliga samtal genom ett dialogiskt arbetssätt där

vi ständigt tillsammans med barnen lever med frågan: Hur ska vi göra för att alla ska må bra och lära sig så mycket som möjligt? Vi har också klassråd där vi diskuterar allt från regler, gemensamma utflykter till läromedel och redovisningsformer. Det är viktigt att också träna formella former för medbestämmande. Vi försöker att träna barnen i **reell** demokrati, vilket innebär att vi på klassråden inte nöjer oss med att ha omröstningar i olika, för barnen viktiga frågor, utan vi månar även om att alla ska komma till tals och känna sig trygga i att stå för sin åsikt.

Hemvistet har en egen budget som ska beslutas av elever, föräldrar och pedagoger gemensamt. Tillsammans med barnen skapar vi överenskommelser om hur vi ska ha det bra tillsammans. Vad behövs för att vi ska kunna samsas och trivas ihop så gott det går? De öppna diskussionerna kring detta har lett till eleverna i hög grad gör sina överenskommelser och regler i stunden.

En skola för *alla* barn.

Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter. (LPo94)

Ett värde som vi på skolan velat vara mycket tydliga med är ”respekt för att få vara den man är”. Vi har velat skapa en skola där olikhet ryms och mångfald blir en tillgång. Mångfald inom alla områden, etnisk bakgrund, livsstil, temperament och färdigheter. Det har visat sig på många sätt. Dels av ett respektfullt bemötande av de olikheter som tydligt framstår i det dagliga mötet mellan individer i skolan. Att bemöta kränkande ord och handlingar med klarhet kring skillnaden på individ och handling – Du är okej, men inte det du säger. Vi har strävat efter att uppnå etnisk mångfald. Vi har i perioder aktivt försökt att rekrytera familjer med invandrarbakgrund som kan ha svårt att välja en liten och alternativ skola som vår. Vi rekryterar även personal utifrån dessa premisser. Vi värdesätter olikheter i kön, ålder och etnicitet. Elevers olika och särskilda behov har vi låtit samspela i våra barngrupper och ständigt omfördelat resurser för att som bäst kunna stödja den individuella utvecklingen.

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. (LPo94)

Vår medvetenhet kring att skilja person och handling är inte minst viktigt för barn med behov av särskilt stöd. Om ett barns självbild ska stärkas är det viktigt att de inte uppfattar sig själva som hopplösa, bråkiga eller någon annan etikett som vi vuxna, eller de andra barnen i gruppen, så ofta slentrianmässigt stämplar dem med. Vi vill istället hjälpa dem att hitta sätt att fungera i gruppen, att träna samspel och ge dem nycklar till social samvaro. Många gånger innebär detta arbete att hjälpa barnet att formulera sig i kommunikation med andra barn. Pedagogen lyssnar in barnet och försöker hitta känslor och behov. När barnet bekräftat att man förstått rätt, använder vi dessa ord med de andra barnen. Detta blir ett sätt att visa för barnet att man kan kommunicera för att få sina behov tillgodosedda. Omvänt kan man fungera som medlare för de andra barnen som är frustrerade, arga eller ledsna och lyfta fram vad det är de önskar och lyssna in och uttrycka vilka behov som ligger bakom. På detta sätt motverkar vi den onda spiral som dessa barn ofta är inne i. Först gör de saker som försvårar samspel med andra, sedan får de mycket uppmärksamhet kring detta och bekräftelse på att de är dåliga. Ofta känner de sig missförstådda och tappar mer och mer hoppet om att kunna kommunicera

och göra sig förstådda gentemot andra.

Kommunikation, förhållningsätt- NVC

På Skarpnäcks Fria skola arbetar vi tätt tillsammans. Det ställer krav på alla pedagoger att samarbeta och kommunicera med varandra. Vi värnar om en öppen och tillåtande attityd och ser vårt samarbete som en modell för barnen. Vi kan inte lära eleverna respekt och tolerans om vi inte omfattar det själva i pedagoggruppen. Det är en styrka att vara flera vuxna som samarbetar bland barnen, det ger utrymme att reflektera tillsammans och dela på ansvaret. Vi har en flexibilitet i vår litenhet och kan lätt flytta resurser (pedagogtid) till de grupper där det behovet är störst.

Eftersom skolan är nyskapande och gamla självklara begrepp ifrågasatts är det ett ständigt pionjärarbete vi gör. Vi behöver hela tiden diskutera, hitta vägar, pröva och ompröva. Som pedagog inbjuds man till att använda sin kreativitet och vidga sitt tänkande. Vi påminner ofta varandra om vad som är viktigt och strävar efter att ha långsiktiga mål med barnen. Vi för en ständig dialog kring vad det är barnen ska kunna och varför och hur vi ska uppnå detta. Som andra lärare hamnar vi lätt i stress och oro och om vi inte är uppmärksamma på det, är det lätt att hamna i kortsiktigt tänkande i anda av att ”uppnå resultat” utan integrerade beslut. Vi har försökt att hitta egna arbetsformer och eftersträvat att inte bli för läroboksbundna. Vi har aktivt sökt oss ut i samhället och ofta bjudit in gäster till skolan. Vi har eftersträvat att barnen är delaktiga i planeringsprocessen. Temaarbete har spelat en viktig roll och det har sett väldigt olika ut under olika perioder, beroende på pedagogers och elevers behov.

Pionjärarbetet gäller även själva lärarrollen. Vi har ”personligare” relationer till barnen än man kanske är van vid i skolan. Dels beror det på att vi är en liten skola men även på vårt förhållningssätt. NVC bidrar till att fördjupa förståelsen och kontakten mellan barn och vuxna. NVC bygger på ärlighet och närvaro vilket gör att man visar mer av sig själv än i den traditionella lärarrollen. Man står öppet för sina värderingar, för vem man är, för sina reaktioner och sina behov. När jag kommunicerar strävar jag efter att mina känslor och behov är i samklang med det mina ord förmedlar. Det skapar tydlighet. Även kontakten mellan barnen blir annorlunda. En pedagog som vill arbeta med NVC som verktyg lägger stor vikt vid språket. Vi försöker att skapa en medvetenhet om hur vi använder språket. Vi strävar efter att undvika kritik och beröm i traditionell bemärkelse och hittar andra uttryck för att se och bekräfta barnen. Vi vill komma bort från "duktigheten" som i många fall präglar skolans värld. Vi talar om vad det är vi vill att barnen ska göra och försöker att undvika att tala om vad de *inte* ska göra.

Det är utmanande och arbetsamt men oerhört meningsfullt och utvecklande att arbeta i en ständigt föränderlig organisation. Som pedagog behöver man stöd för att kunna förnya sig och perspektiv för att kunna se den vingliga vägen i riktning mot att förverkliga vår vision. Vi har en grund för det stödet i pedagoggruppen och lyssnar aktivt på varandra på våra möten. Vi delar hur vi känner oss och uttrycker våra behov. Vi ber varandra om hjälp och stöd och ibland enas vi om att fokusera på en speciell elevgrupp eller en speciell kollega som behöver stöd just nu. Då kan vi prioritera om resurser på skolan tillfälligt under en tid. Vi ser till att det finns handledning kontinuerligt på skolan. Det skapar utrymme att reflektera både över sig själv och situationer.

Behov av reflektion

Inom pedagoggruppen får vi NVC fortbildning fortlöpande. Alla nya pedagoger erbjuds en introduktionskurs för att ha en gemensam bas. Vi brukar även ha NVC handledning i gruppen ett flertal tillfällen varje termin. Då kan vi välja situationer från skolan, göra rollspel och träna oss.

Vi har funnit att det är bra för oss att komma bort från skolan ibland, det är ofta då vi tillsammans förmår väcka dessa frågor och skapa ett perspektiv på vår verksamhet. Vi har därför avsatt dagar då hela pedagoggruppen reser tillsammans. Ibland har det varit till ett närliggande vandrarhem eller ett landställe men vi har även gjort längre resor - ibland kombinerade med studiebesök - som även haft syftet att skapa inspiration till verksamheten. Vi har även varje termin fortlöpande utvärderingsdagar i pedagoggruppen då vi dokumenterar terminens arbete och reflekterar över vad som fungerat bra eller dåligt och varit intressant. En resa till Dalarna med ett par dagar i snön blev det i år, mycket samvaro och viktiga diskussioner. Detta gör vi om nästa år igen!

Ömsesidig respekt i ord och handling – dialog i stället för knytnävar

Eleven skall i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. (LPo94)

Konflikter som sker är gyllene tillfällen till att lära oss förstå varandra, oss själva och hur vi kan fungera tillsammans. Detta behöver ägnas mycket tid de första åren men även senare i gruppens utveckling. Barnen går igenom olika utvecklingsfaser, nya individer kommer in i gruppen, andra slutar – tryggheten och rollerna prövas.

Grundläggande vid konflikthantering enligt NVC är att bry sig **likvärdigt om allas behov**. Vi har envist arbetat med att lyssna efter behov och förstå eleverna bakom deras bedömningar av varandra, deras känsloutbrott och kritiska uttryck.

Ett förhållningssätt där eleverna gång på gång erfar att de blir tagna på allvar och får hjälp att förstå både sig själva, andra och situationer som uppstår bidrar till att tilliten i relationerna stärks. Om man själv fått erfara empati ökar det möjligheterna att kunna leva sig in i en annan persons upplevelse. En annan viktig del vid konflikthantering är förmågan att sätta tydliga gränser, säga STOPP för det vi inte kan acceptera och skydda viktiga värden och behov. Det skapar trygghet när vuxna blir **tydliga utan att döma**. Våra elever har i hög grad lärt sig att hantera konflikter genom det sätt vi bemött dem på vid olika konfliktsituationer. Barn gör ju som vi gör, inte som vi säger.

Vi har kontinuerligt delat in eleverna i mindre grupper för att ha **kill- och tjejsnack**. En möjlighet att med en vuxens ledning kunna samtala om saker som är angelägna för dem. Det kan vara kamratskap, utanförskap, pubertetsfrågor, etc. Här får eleverna öva sig att uttrycka känslor och behov (något som speciellt killar behöver träna massor på), lyssna på olikheter, reflektera och hitta lösningar på gemensamma problem. En stund där vi tydligt visar att vem man är och hur man mår spelar roll i skolan.

Uteverksamhet - friluftsliv

Tre kilometer från skolan når man Orhemsskogen. Där har vi vår basplats för naturstudier, friluftsliv och för härliga stunder utomhus. De yngre eleverna på skolan är ute i naturen minst en heldag i veckan. Närheten till vatten, skog och ängsmark ger stora möjligheter till undersökande arbeten i naturen, som också blir grunden till miljöarbetet. I smågrupper tränar de sig också på att göra upp eld; hantera kniv, yxa och såg samt att göra mat på stormkök. Närheten till Drevviken ger oss också möjlighet att fiska eller paddla kanot och kajak. Vi har byggt upp en lägerplats med ett vindskydd där vi kan söka skydd vid sämre väder. På somrarna lägger vi den största delen av vårt fritids i Orhem och det ger oss möjlighet till både paddling och simning. Genom många upplevelser och spännande iakttagelser av naturens mångfald väcks viljan att värna naturen. Vi har byggt upp traditioner på skolan kopplade till ute- och friluftsliv tex har vi varje år vintervandring med vakbad i Hellasgården, höstvandring kring Tyresö Flaten (orientering för de äldre eleverna), skidresa till kungsberget, skoljoggen och Skarpnäcks Fria OS, övernattnig för hela skolan (utom de allra minsta) i militärtält ute på någon vacker plats i stockholmsområdet. Detta sker i samarbete med en kajakfirma, vilket ger de äldre eleverna möjlighet till längre paddlingar. Dessa tillfällen när hela skolan är tillsammans bygger massor av gemenskap och tillhörighet. Allt efter elevernas stigande ålder försöker vi att sätta upp nya utmaningar och mål ute. Vi övernattar i tält, lagar egen mat ute, bär egen utrustning och gör längre vandringar. Vi ger oss ut från närmiljön på större äventyr och längre resor.

En levande skola

Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. (Lpo 94)

Vi vill medvetet frånga skoltraditioner som mer hindrar än stöder inläring. Exempel på detta kan vara korta lektionspass som bidrar till stress för både pedagoger och elever.

Andra exempel på vad vi tagit bort är rutinmässiga generella läxor som ”slår” väldigt olika för eleverna beroende på möjligheter att få stöd och arbetsro hemma.

Skolans struktur ska sätta barnens behov i centrum. Det ger sig i uttryck i några konkreta beslut t ex

Skolan börjar kl 9 på morgonen – barn är upp längre på kvällarna än förr.

Rasterna är längre för de yngre barnen - fysisk aktivitet, lek och solljus är viktigt för alla.

Maten är näringsriktig, oftast ekologiskt odlad, vällagad och god - tillagad på skolan av egen kock.

Skolan är liten- alla ska känna alla och kunna känna sig trygga.

Vi är flera vuxna – minst två i de yngre barngrupperna (möjliggörs tack vare föräldrarnas arbetsinsatser)

Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Skolan skall sträva efter att

erbjuda alla elever daglig fysiska aktiviteter inom ramen för skoldagen. (Lpo 94)

Vi vill bygga undervisningen på barnens lust att lära och med så mycket frivillighet som möjligt. Vi vuxna, både föräldrar och pedagoger har i fokus att dessa barn ska bli harmoniska, ansvarstagande människor, och vill rusta dem med en bra självkänsla och en erfarenhet av att ha varit delaktiga i en gemenskap där de är viktiga. Barnen ska vara med och forma och utveckla skolan.

Vi har eftersträvat en **flexibilitet gällande gruppindelning av barnen**. Vi vill att de ska mötas över åldersgränserna och ge plats för det naturliga lärandet – den som kan något kan också lära någon annan. Det händer att en 6-åring lär en 9-åring något. Vi har blandat olika åldrar inom grupperna för att skapa variation och heterogenitet. Det ger också en frihet att hitta kompisar i andra åldersgrupper än den egna. Det motverkar tävlande och jämförelser inom gruppen och skapar en naturlig tolerans för olikheter. Det bidrar också till ett varierat arbetssätt inom gruppen när utgångspunkten är olikhet. Vuxna samverkar tätt och arbetar i flera barngrupper och på så sätt står modell för ett fungerande samarbete. Vi har också sett det som viktigt att varje pedagog både ska dela på ansvaret och få möjlighet att tillföra det de är bra på i olika barngrupper.

Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former- så som fakta, förståelse, färdigheter och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. (LPo94)

Vi vill att alla barnens färdigheter ska få utvecklas genom upplevelser och utforskande och vill skapa en undervisning som stimulerar dem på flera sätt. Vi är därför ute så mycket som möjligt, dels i naturen men också ute i samhället på olika sätt för att undersöka det aktuella ämne vi håller på med. Vi vill att **skapandet** ska vara en naturlig del i barnens verksamhet. Vi ser till att material finns tillgängligt och uppmuntrar egen kreativitet. Det är inte bara att läsa och skriva som är uttrycksformer. Vi redovisar våra teman med olika uttrycksformer och strävar efter att alla barn ska pröva på och uppleva t ex **drama, tredimensionellt skapande och egna skrivna arbeten. Barnens eget tänkande ska vara i fokus**. Det är viktigt att de ska formulera frågor, undersöka och diskutera. Barnen bygger sin egen kunskap tillsammans med oss pedagoger. Eleverna arbetar med ämnena på sin egen nivå och är med och planerar, kommer med idéer och utvärderar arbetet allt mer med stigande ålder. En stor del av vår undervisning, framför allt för de yngre eleverna, ingår i gemensamma teman. Våra temaarbeten är ett led i att ge eleverna reellt inflytande över sin inläring. I temat tränar sig barnen på att formulera egna frågeställningar, söka information, redovisa och utvärdera sitt arbete. Temaarbetet berör olika ämnesområden så att eleverna fördjupar sig i natur, kultur och samhälle och integrerar olika ämnen som SO, NO, svenska mm. Arbetet med eleverna börjar med en inspiration. Det kan vara en teaterföreställning, ett studiebesök eller liknande som anknyter till det tänkta temat. Utifrån inspirationen samtalar vi med eleverna i grupp om vilka tankar och idéer som väckts och hur vi skulle kunna arbeta vidare med dem. Pedagogernas förarbete vävs ihop med elevernas intressen och idéer kring temat. Eleverna planerar sitt arbete i dialog med en pedagog och ges största möjliga frihet att genomföra sina idéer. Vi startar tidigt med att föra en kontinuerlig dialog med eleverna om vad de ska utveckla i olika ämnen och sätter mål tillsammans med dem i IUP. Vi vill värna om deras inre motivation och ge dem ansvaret för sin inläring i takt med att de är mogna för detta. Varje temaarbete

avslutas med utvärdering och reflektion kring lärandet. Barnen tränar tidigt på att ta eget ansvar för sina studier. Vi betonar vikten av att använda skoldagen på ett meningsfullt sätt. Detta bidrar till att eleverna redan i tidig ålder ser sin egen del i sin utveckling.

Förutsättningar för verksamhetens måluppfyllelse

Vi hade 84 elever under skolåret. Under året har undervisningen bedrivits i fyra grupper, Sjöhästarna 0-1, Hajarna 2-5, Sköldpaddorna 6-7, Krabborna 8-9. Pedagogerna har delats upp i två arbetslag. Det yngre med ansvar för fritidsverksamheten och undervisningen upp t om åk 5 och det äldre med ansvar för undervisningen åk 6-9.

Elevunderlaget kommer i huvudsak från Skarnäck och Bagarmossen, men även Tyresö, Huddinge och Farsta har några representanter. Många elever har vi tagit emot i år 4-9 där man kommer från en skola där det inte fungerar, eller med sociala svårigheter, eller barn med olika diagnoser där föräldrarna upplever att man inte fått adekvat stöd. Många av dessa elever kommer till oss med bristande kunskaper. Vi har i år alltså ett svårt jobb att få dessa elever på rätt köl igen, både ämnesmässigt, kunskapsmässigt, men framförallt är det ofta ett sargat barn som ska få lite lugn och ro. Det kan ta ett tag, men i de flesta (alla) fall brukar det till slut gå bra. Vi lägger stort fokus på att skapa trygga barngrupper där man får vara sig själv. Där det finns plats för alla. Där var och en duger som man är. Det är ett arbete som vi är väldigt nöjda med. Vi har lyckats skapa en skola där barnen känner sig trygga. Det i sin tur gör att man kan koncentrera sig på skolarbetet och man lär sig mycket på kort tid!

Under läsåret 2008/2009 var vi 8 pedagoger, en specialpedagog, två resurspedagoger och en kock som arbetade på skolan. Av personalen som jobbar med barnen är fyra män och sex kvinnor.

Vi strävar efter att ha så få timlärare som möjligt, och är nu nere på en musiklärare och en hemkunskapslärare som ligger utanför de stora tjänsterna. Tidigare hade vi fler timlärare, vilket enligt våra erfarenheter ger sämre resultat på flera områden.

Vi har hög andel utbildade lärare. Tre utav våra pedagoger är utbildade 4-9 lärare, fyra är 1-7 lärare och en är dramapedagog. Resurspedagogerna har också pedagogisk utbildning och lång erfarenhet av arbete i skola och med barn på olika sätt.

Eftersom skolan är liten har vi ej haft formellt behöriga pedagoger i ämnena hemkunskap och slöjd utan dessa ämnen har undervisats av vår kock och annan lärare med starkt intresse/erfarenhet av slöjd. Vår ambition är att ordna fortbildning i dessa ämnen för att täcka skolans kompetensbehov, vilket vi gör fortlöpande.

Underlag och rutiner för att ta fram kvalitetsredovisningen:

Årligen genomför vi följande utvärderingar, dokumenteringar och tester:

Personalen:

Löpande utvärdering av verksamheten varje vecka/månad

Större genomgång, utvärdering och revidering av vår arbetsplan, en gång per termin

Utvärdering BRUK (Skolverket), övergripande mål

Vi för in **skriftliga omdömen** digitalt för samtliga ämnen i vårt administrativa system, PODB. Detta har varit nytt för i år, ett system som är under utvärdering och uppbyggnad. Under nästa skolår ska vi tillse att samtliga elevers skriftliga omdömen kommer med här, tidigare har det bara varit från skolår 6.

Elever:

Enkäter kombinerat med utvecklingssamtal kring hela vår verksamhet.

Enkät (Compile) tar upp arbetsmiljö, socialt klimat.

Löpande muntlig utvärdering i grupperna och på klassråd varje vecka.

LUS-tester (läsutveckling) från åk 1, till minst år 5. Därefter nya elever och efter behov.

IUP för varje enskild elev på skolan. Numer alltså digitalt.

Nationella prov i svenska, engelska, matematik för år 3 och 5.

Betyg – dialog kring motivation, mål, målpuppfyllelse för varje elev i åk 8-9

Nationella prov i åk 9 i matematik, svenska och engelska (i år även kemi på prov).

Föräldrar:

Utvecklingssamtal tillsammans med elever.

Föräldramöten minst en gång per termin.

Arbetsmöten/förädraträffar utan pedagoger.

Regelbunden kontakt med lärare via mejl och boggar.

Åtgärder enligt föregående kvalitetsredovisning

Satsningen på NVC i skolan fortsätter. Vi har fortsatt att ge några ur personalen möjligheten att gå ettårsutbildningen, samtidigt som vi satsar mycket på att ny personal ska få mycket träning direkt i höst.

Vi fortätter även satsa stort på uteverksamhet. Samarbetet med kajakfirman kommer att utökas.

I enlighet med riktlinjer från skolverket kommer vi satsa mycket på att tillse att skriftliga omdömen i samtliga ämnen för samtliga elever finns tillgängligt för föräldrar.

Vidare kommer vi fortsätta jobba för att nå full målpuppfyllelse i trean, i de nya målen där.

Årets kull niondeklassare kommer att få mycket resurser för att alla ska gå ut grundskolan med fullständiga betyg. Vi har ett antal elever med olika särsk. behov som kommer att behöva mycket stöd. Denna klass kommer att bestå av endast elva elever, så de kommer att få mycket lärartid.

Resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål

LUS-test åk 3,5, 7

Åk 3 (4elever), 4 elev har uppnått godkänd nivå

Åk 5 (8 elever), 8 elever har uppnått godkänd nivå

Nationella prov i svenska och matematik åk 3

Åk 3 (4elever)

Svenska -3 elever godkända

Matematik -3 elever godkända

Nationella prov i svenska, matematik och engelska åk 5

Åk 5 (8 elever).

Svenska – 7 elever godkända

Matematik – 6 elever godkända

Engelska – 8 elever godkända

För de elever som ej blev godkänd på NP så kommer dem att få särskilt stöd av vår spec. pedagog, samt tid utanför skoltid för att kunna klara av målen.

Nationella prov i svenska, matematik och engelska åk 9

Åk 9 (11 elever)

Svenska- 4 Godkända, 5 Väl Godkända och 2 med Mycket väl godkänt resultat.

Matematik- 6 Godkända, 2 Väl Godkända och 3 med Mycket väl godkänt resultat.

Engelska- 1 Godkänd, 7 Väl Godkända, 3 Mycket Väl Godkända.

Engelska: Engelska: Årets nationella prov visade fantastiska resultat från våra elever. Majoriteten visade att de utan svårigheter klarade av samtliga provdelar med goda resultat. Årets kull var väldigt starka vad det gällde läs- och hörförståelsen, något som tidigare visat sig varit svårt. Den brist många visade iår var att de var lite svaga i sin stavning.

Då många i årets kull niondeklassare har svårigheter så kommer vi i engelskan satsa på att ge extra lektioner. Det blir framförallt ett stort fokus i början att träna på de moment som de har svårt med och detta är då framförallt hör- och läsförståelse. En del har även svårt för att våga prata i större grupp och därför erbjuder vi även i år (såsom tidigare) många tillfällen att få prata och redovisa i mindre grupp.

Matematik: Fortsatt fokus på att prata matte och att omsätta teori till praktik.

Svenska: Det gick mycket bra på de nationella proven. Vi kommer fortsätta kombinera bild och svenska mycket.

Övrigt: 2009 slutade 11 elever åk 9. Av dessa är samtliga behöriga att söka till gymnasiet vilket vi ser som ett väldigt bra resultat. Vi nådde målet med att få alla elever godkända i alla ämnen.

Resultat och måluppfyllelse av verksamheten som helhet

Här kommer några utdrag ur skolverkets rapport (2007) som visar på våra starka sidor och kvaliteter.

Ur sammanfattningen:

”Inspektörerna bedömer att Skarpnäcks Fria Skola ger eleverna en lugn och trygg miljö. Lärarna är mycket engagerade. Skolan ger utrymme för demokrati-frågor, livsfrågor och etiska frågor på ett mycket bra sätt. Uppföljningarna av elevernas arbete är av god kvalitet. De individuella utvecklingsplanerna ger elever och föräldrar god information om vad eleverna behöver utveckla.”

Kunskaper

”Eleverna uppger att de lärs sig mycket i skolan och att de kommer att klara sin fortsatta skolgång på ett bra sätt. Den offentliga statistiken 2006 visar att för årskurs 9 har Skarpnäcks Fria Skola ett högre meritvärde, större andel elever som är behöriga till nationella program samt större andel elever med fullständiga betyg än de genomsnittliga resultaten för Stockholms kommun och riket i övrigt. Inspektörerna bedömer att skolan ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de kunskaper och färdigheter grundskolan skall förmedla.”

Utveckling och lärande relaterat tillämnesevergripande kunskapsmål

”I intervjuer och iakttagelser framkommer att skolans lärare arbetar aktivt med att eleverna ska lära sig att diskutera och argumentera för sina åsikter. Eleverna får på skilda sätt framföra sina åsikter och de vuxna finns till hands för att besvara och föra eleverna framåt i deras förståelse av företeelser i vårt samhälle. Eleverna kan uttrycka hur de med stigande ålder får lära sig att i olika ämnen pröva sina åsikter genom diskussion. Föräldrarna uppger att deras barn under sin skoltid har lärt sig att delta i diskussioner genom skolans aktiva arbete. Enligt inspektörerna når skolan goda resultat när det gäller att lära eleverna att diskutera och argumentera för sina åsikter.”

Normer och värden

”Samtliga intervjuer ger en samstämmig bild av att det inte förekommer kränkande behandling i skolan. Föräldrarna uppger att lärarna hör av sig omedelbart om det sker något med deras barn i skolan och eleverna säger att de känner sig trygga. I intervjuerna och genom besöket visar eleverna en acceptans för alla människors lika värde.”

”Eleverna ges med stigande ålder ett allt större ansvar för sitt eget lärande. Eleverna uppger att de får lära sig hur de ska kunna ta ansvar. Lärarna ger dem mycket sällan läxor utan eleverna får själva bedöma om de behöver öva på något mer än de hinner i skolan. Både föräldrar och elever uppger i intervjuerna att eleverna lärt sig att ta ansvar för sina studier under skoltiden.”

”Eleverna uppger att de har stora möjligheter att påverka sina studier och även skolans arbete i stort. Enligt föräldrarna har deras barn förståelse för vad demokratibegreppet innebär och att eleverna i sin tur kan beskriva att de lärt sig vad demokrati är. Inspektörerna bedömer att skolans resultat av arbetet med normer och värden är av god kvalitet.”

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

”I skolans kvalitetsredovisning finns beskrivningar av arbetet med inflytande, jämställdhet och demokratiska värden. Skolan arbetar enligt intervjuerna aktivt med detta genom s.k. nonviolent communication. I olika former som dramaövningar, samtal och i det dagliga umgänget tränas eleverna att kunna fungera väl tillsammans. Vid besöket kunde inspektörerna se tecken på att detta var något som genomsyrade skolans arbete. Inspektörerna framhåller att skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet är av mycket god kvalitet.”

Personagruppens utvärdering.

Köket: Har tidigare varit en plats för eleverna att komma och snacka av sig och ta det lugnt. Nu har vi anställt en kock som bara är kock och inget annat. Han lagar mat som alla i personalen och många barn älskar. Han diskar och städar minutiöst. All personal upplever det som otroligt skönt att ha en kock som är proffs. Maten är varierad och näringsrik.

Åtgärder för förbättring

Satsningen på undervisningen för de äldre eleverna har varit lyckad. Vi har fått in ny personal som driver verksamheten framåt på ett mycket positivt sätt. Vi har kommit igång med mer tematiskt arbete, även om vi vill fortsätta utvecklas där.

Att vi anställde en specialpedagog på heltid har inneburit ett stort lyft för de elever som behöver extra stöd. Oro finns dock för hennes tjänst i år, då rektorn kommer att gå på föräldraledighet i november.

Ska hon räcka till? Hur löser vi det?

Genusarbetet på skolan går vidare. Vi kommer att börja i personalgruppen. Vi börjar med att under hösten gemensamt läsa boken "genuspedagogik" av Kajsa Svaleryd. Vi kommer att bygga upp ett bibliotek med adekvat litteratur i ämnet för pedagogerna. På personalens planeringsmöten blir det en del praktiska övningar för att få upp ögonen på oss. Vi kommer också att utveckla arbetet med barnen, sätta luppen på vårt arbetssätt.

Att helt digitalisera IUP:erna kommer fortsättningsvis kräva en del tid, men förhoppningsvis leder ökad vana under året till att det går smidigare. Alla elevers skriftliga omdömen ska i år finnas digitalt.

Fortsätta utesatsningen. Vi kommer att försöka hitta fler "häftiga" upplevelser utomhus för de äldre eleverna. Vinterresa igen för pedagogerna? Hösten 2009 inleds med en tredagars pedagogihjak.

Vi kommer att satsa vidare på att stärka undervisningen på NO-sidan. Det behövs, och vi har med vår nuvarande NO-lärare verkligen chansen. Målet är att få fler elever att intressera sig för naturorienterade ämnen och även välja gymnasieprogram med den inriktningen.

Vi satsar vidare på vårt vänskoleprojekt med Afghanistan. Detta året hoppas vi komma igång på allvar. Vi vill få igång eleverna mer, att skapa en känsla av samhörighet med människor i ett land långt bort med så fullständigt annorlunda förutsättningar tycker vi är viktigt.

Många av våra elever är för stillasittande. Vi behöver ständigt hålla liv i hälsofrågor och hjälpa barnen till ett aktivt liv. Vi vill att det ska genomsyra verksamheten. Inte bara på idrotten och i uteverksamheten.

Beslut och ansvarig för kvalitetsredovisningen

Skarpnäcks Fria skola, 10:e Augusti 2009

Martin Söderström, rektor.